

“ВЗІРЦЕВИЙ ДУШПАСТИР” О.МИХАЙЛО ЗУБРИЦЬКИЙ – ЛІТОПИСЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО ГАЛИЦЬКОГО СЕЛА

20 січня в Торонто на першому засіданні НТШ цього календарного року відбулася надзвичайно цікава доповідь професора Франка Сисина. Д-р Сисин є відомим істориком, автором більше 150 наукових публікацій, фахівцем у ділянці українсько – польських взаємин у минулих століттях, дослідником Хмельниччини, та ранньої модерної української політичної історії. Його монументальний проєкт, як головного редактора багатотомної англійської “Історії України-Руси”, що здійснюється зусиллями очолюваного ним Центру Досліджень Історії України ім.Петра Яцика при Канадському Інституті Українських Студій, триває вже більше п’ятнадцяти років.

Однак велетенська праця над виданням історії Грушевського не завадила проф. Сисину зайнятися й іншим проєктом. Саме цій новій праці він і присвятив свою доповідь 20 січня, а саме – про діяльність отця Михайла Зубрицького та його роль у діяльності НТШ на початку минулого століття. Справді, як дізналися присутні на засіданні у приміщенні КУМФу, отець Зубрицький був напрочуд цікавою постаттю свого часу. Хто був він та звідки? Син шляхетного але неписьменного батька з села Кіндратів Турківського повіту, він був наймолодшим з дев’ятеро дітей. Ровесник Івана Франка (1856 р.н.) він особисто познайомився та заприятелював з Франком під час навчання в Дрогобицькій гімназії. Далі продовжив науку на теологічному факультеті

На світлині – проф.Франк Сисин. Автор світлини – Дарія Даревич.

Львівського Університету. Там зацікавився науковою діяльністю і написав першу розвідку про невільництво в 13-му столітті. Запізнався та одружився з Ольгою Миронович, внучкою отця з села Мшанець, що біля Старого Самбора, і так згодом став священником в Мшанці. Від того часу майже все своє життя провів у Мшанці, що не завадило, а скоріше допомогло йому стати унікальним істориком місцевого життя.

О.Зубрицький залишив нащадкам більше 360 наукових праць – серед них 220 газетних дописів, що сьогодні є неоцінимим джерелом для дослідників минулого. Його цікавило все – господарські справи мешканців навколишніх сіл, складна соціальна структура, що різнилася від села до села, земельна власність – отець зібрав 220 документів, найстаріші з яких сягають 17 ст. Писав він і про поточні події, як то епідемію холери, чи розповсюдження тютюну. Надзвичайно цінував він усну та матеріальну культуру селян: збирав народні пісні, залишив чудові рисунки будов, одягу. Також займався історією духовенства та збирав апокрифи 17го-18го ст. Отець Зубрицький був членом НТШ, і вступав у творчу полеміку з Франком щодо мети та напрямку роботи Товариства. Завдяки йому була організована до Мшанця етнографічна експедиція НТШ, де було записано безліч матеріалів та зроблено коло 400 знімок. Отець Зубрицький також докладав немало зусиль, щоб зберегти та показати світові шедеври народного мистецтва. Так, експонати з Мшанця є в музеях Базеля і Відня, а у Львівському Національному Музеї зберігається картина “Страшного Суду” з Мшанецької церкви, що датується кінцем 15-поч.16 ст.

Таким чином, зробив висновок проф.Сисин, Отець Михайло Зубрицький належав до першого покоління українських священників-просвітників, і був одним з його найталановитіших і найпрацьовитіших представників. Його велетенська наукова праця, безумовно, заслуговує на публікацію. Власне, цим зараз і займається проф.Сисин: разом з львівськими істориками він готує до видання 40 праць Зубрицького. В проєкті планується видати три томи – наукові розвідки, газетні статті, автобіографію, щоденники та листування. Плановане видання допоможе воскресити ще одну надзвичайно цікаву сторінку історії галицького

інтелектуального життя минулих століть та глибше усвідомити роль греко-католицького священництва в розвитку українського національного руху.

Дагмара Турчин-Дувірак,

пресовий референт НТШ